

Verksamhetsberättelse 2018

Omsorgsnämnden

INNEHÅLL

Förvaltningschefens/nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys.....	3
Väsentliga händelser och utveckling av verksamheten.....	3
Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen.....	3
Framåtblick.....	3
Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer.....	4
Indikatorer.....	5
Kommentar.....	5
Uppföljning av den politiska viljeinriktningen.....	6
Nämndens mål.....	6
Nämndens analys och bedömning.....	7
Styrande dokument.....	7
Upphandlingspolicy inklusive sociala krav.....	7
Digital agenda.....	7
Informationssäkerhetspolicy.....	8
Strategiska utvecklingsuppdrag.....	8
Kommunövergripande.....	8
Nämndspecifika.....	9
Uppföljning av program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av kommunala och privata utförare.....	9
Uppföljning av intern kontroll.....	10
Ekonomi.....	11
Driftsammandrag.....	11
Analys och kommentar.....	11
Investeringar.....	13
Analys och kommentar.....	13
Uppföljning av Lokalförsörjningsplanen.....	14
Nyckeltalsredovisning – befintliga lokaler.....	14
Lokalprojekt 2018.....	14

Eventuella bilagor

Verksamhetsplan 2018

Förvaltningschefens/nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys

Väsentliga händelser och utveckling av verksamheten

Under 2018 har den största utmaningen varit att verkställa behovet av särskilda boenden. Efterfrågan är fortfarande större än utbudet vilket leder till att beslut om insats ej kan verkställas inom 3 månader. Utbyggnadsplanen täcker inte behovet av platser vilket innebär att utökning behöver ske på annat sätt. Det görs bland annat genom att se över hur vi kan alternativt använda lokaler för att bygga om till särskilda boenden.

Behovet av EKB-boenden för ensamkommande barn minskar. De ungdomar som kom till kommunen 2015 och 2016 är nu över 18 år och har inte längre behov av insats, vilket innebär att neddragning av verksamhet har genomförts.

En ny lagstiftning började att gälla i januari 2018, Lag om samverkan vid in- och utskrivning från slutenvården. En överenskommelse har tecknats mellan länets kommuner och regionen som innebär krav på förändrat arbetssätt i hela vårdkedjan i såväl regionen som kommunen. Det har inneburit att de personer som kommer från slutenvården är mer vårdkrävande och har behov av med hälso- och sjukvårdsinsatser.

Under året har en kommungemensam handlingsplan för arbetet med hot och våld i nära relationer i nära relationer utarbetats och beslutats. Syftet med handlingsplanen är att tydliggöra hur vi tillsammans kan förebygga, upptäcka synliggöra och åtgärda våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.

Det områdesbaserade arbetet har under 2018 kommit igång och är under utveckling.

Linköping har erbjudit behandlingsinsatser på service utan föregående biståndsbeslut inom missbrukarvården. I maj kom beslutet i kammarrätten som gav IVO rätt i sin kritik, vilket gjorde att kommunen fick förändra sitt arbetssätt för erbjuda stöd och behandling genom beroendemottagningen. Efter 5 rådgivande samtal behöver personer ett biståndsbeslut för att få fortsatt behandling.

För att få en mer samlad bild över kvaliteten inom omsorgsnämndens ansvarsområde har nya arbetssätt med att jobba med analys och uppföljning av verksamheter påbörjats. Ny uppföljningsstruktur är beslutad och kommer att utvecklas ytterligare under 2019 då nämnden får ett större ansvar och mandat att jobba med helheten.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen

Nämnden har i flera områden nått upp till målen men i ett par områden har detta skett delvis. Icke verkställda beslut inom LSS,, särskilt boende samt inom individ och familjeomsorg ger köer och alternativa insatser istället.

Framåtblick

Social och omsorgsnämnden kommer att ha flera utmaningar 2019. En av utmaningarna kommer vara att korta tiderna från ansökan till verkställighet och att fortsatt utveckla uppföljningsarbetet.

Vi behöver bygga ut antalet särskilda boendeplatser, men också se på alternativt stöd. Behoven är allt mer individuella och komplexa vilket försvårar och medför ökade kostnader för grupplösningar.

Kompetensförsörjningsproblematiken inom samtliga verksamhetsområden är redan nu påtaglig och kommer att fortsätta. För att klara av denna utmaning kommer det krävas att vissa arbetsuppgifter, exempelvis viss handläggning, kommer att ersättas med teknik och personalens kompetens kan användas i mellanmänniska möten. Vi behöver öka digitaliseringsmognaden i hela organisationen.

Hälso- och sjukvårdsinsatserna i den kommunala sektorn ökar och vi behöver i samverkan med regionen hitta former och samverkan för att på bästa sätt tillsammans möta behovet som finns av dessa insatser på ett patientsäkert och effektivt sätt.

Kostnaderna för placeringar på behandlingshem, HVB påverkar hur vi prioriterar och organiserar nämndens resurser framgent. Vi behöver arbeta utifrån handlingsplanen för att minska kostnaderna.

Integrationen är en utmaning för kommunen som helhet och för social- och omsorgsnämnden. Fortsatt utvecklat samverkansarbete, bland annat genom områdesarbete och genom samverkan med andra aktörer som försäkringskassa, arbetsförmedling m fl kommer att vara viktigt för att resurser kan användas på bästa sätt.

Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer

- I juni månad fattade flera nämnder beslut om att anta en övergripande handlingsplan avseende våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck. Handlingsplanens ambition är att tydliggöra hur Linköping kommuns verksamheter tillsammans kan förebygga, upptäcka, synliggöra och åtgärda våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Den syftar också till att främja en ökad samordning, systematisering, effektivisering och kvalitetshöjning av arbetet. Social- och omsorgsnämnden kommer ansvara för en kommunövergripande uppföljning av handlingsplanen vid varje ny mandatperiod.
- Ett gemensamt arbete med Region Östergötland, socialförvaltningen och Leanlink Råd och stöd har pågått sedan 2013 för att utvärdera och utveckla korttidsvården för personer med psykisk funktionsnedsättning. Under maj månad startade en samordnad verksamhet med resurser från respektive huvudman vid Kanberget för personer i behov av korttidsvård/mellanvård och rehabilitering.
- I maj månad avkunnade kammarrätten dom avseende behandlingsinsatser för missbruk utan förestående utredning, bedömning och beslut. IVO fick rätt i sin kritik och till september månad ställdes socialtjänstens organisation om för att möta IVO:s krav med fokus på att fortfarande behålla en lättillgänglig missbruksvård.
- Under 2018 har förvaltningen bedrivit ett fortsatt utvecklingsarbete tillsammans med arbetsmarknadsutskottet för att få fler personer i arbete/sysselsättning/studier. Fokus har legat på att kartlägga kommunens insatser och hur dessa kan samverka med varandra för att öka måluppfyllelse.
- Utifrån en statlig satsning för ökad tillgänglighet till landets ungdomsmottagningar valde Linköpings kommun i samverkan med Åtvidaberg, Kinda och Ydre att utveckla en chattfunktion där ungdomar som ett alternativt kontaktsätt kan skriva till en kurator. Funktionen startade i november.
- Att anpassa och hitta ändamålsenliga lokaler för all verksamhet är ett ständigt pågående arbete. Både gamla och nya lokaler behöver ses över och anpassas efter nya målgrupper, behov och nya riktlinjer. Ett övergripande arbete kring omställning av nämndens lokaler pågår.
- En fortsatt stor utmaning är att tillgodose behovet av bostäder med särskild service. Under året har det funnits kö till boende, samtidigt som det också hela tiden har funnits ett totalt lediga platser. Det finns ett ständigt flöde i kö och lediga platser. För att minska tiden som en plats är ledig har en ny rutin tagits fram. I den nya rutinen har ansvarsfördelningen mellan myndighet, beställare och utförare tydliggjorts. Det finns också angivna tidsgränser för hur lång tid den enskilde får för att tacka ja eller nej till erbjuden plats.
- Ett utvecklingsprojekt, LSS-innovation har under året genomförts på tre gruppboendestäder. Det är ett FoU-projekt där forskare från IT-universitetet i Köpenhamn och KTH varit involverade.
- I samarbete med verksamheternas teknikombud har information till anhöriga och gode män genomförts för att ge goda exempel på hur teknik kan bidra till ökad självständighet och bättre livskvalitet för personer med funktionsnedsättning.
- Under året har LSS-mässa för daglig verksamhet genomförts. På mässan deltog samtliga utförare av daglig verksamhet, och informerade om sina verksamheter. Mässan var välbesökt och mycket uppskattad.
- Kommunen fick under året del av statsbidrag för att höja habiliteringsersättningen. Med hjälp av statsbidraget gjordes en höjning av habiliteringsersättningen från 5 kr/tim. till 10 kr/tim.
- Det finns behov av flera platser i daglig verksamhet. Framst är det svårt med platser för dem som inte kan eller vill välja.
- Särskild granskning har under året genomförts av fakturor för personlig assistans. Då ett flertal brister har uppmärksammats finns behov av en fortsatt noggrann granskning.
- Under året har omsorgs- och äldreförvaltningen tillsammans med socialnämnden och utbildningsförvaltningen arbetat med ett budgetuppdrag kring barn med särskilda behov. Syftet med uppdraget är att titta på om det finns möjlighet att ytterligare samordna och förbättra kommunens samlade insatser för dessa barn.
- Under 2018 har ansvaret för lokalanpassning av särskilda boenden (tidigare bostadsanpassning) övergått till omsorgsnämnden. Rutin har utarbetats om hur dessa ärenden ska hanteras och uppföljning kommer att ske under 2019.

Indikatorer

Färgsättningen indikerar:

- Visar att målvärdet har uppnåtts
- Visar en positiv utveckling och att målvärdet delvis har uppnåtts
- Visar på en negativ utveckling och att målvärdet inte har uppnåtts
- En uppföljning har inte kunnat göras

Indikator	2016	2017	2018	Målvärde	Bedömning
Invånare 0-64 år som var beviljade hemtjänst, antal. Genomsnittligt antal timmar per månad och brukare.	267 50,7	263 50,0	276 45,9	276 50,7	
Antal hemtjänsttimmar 0-64 år totalt	162 373	157 987	152 111	162 000	
Män	56 234	54 723	47 928		
Kvinnor	106 138	103 264	104 183		
Insatser enligt LSS/SFB, kronor per invånare. Källa: Kolada	4 696	4 881			
Insatser enligt IFO per invånare. Källa: Kolada. Kostnad per invånare	5 260	5 469			
Insatser för funktionshindrade barn och vuxna <i>Personlig assistans, antal individer</i>	73	85	86	**	
<i>Totalt antal timmar LSS</i>	151 300	182 750	184 600		
Verkställighetstid i antal dagar från beslut till insats avseende boende enl. LSS § 9.9,	346	162 medel (median 93)			
Sysselsättning kopplad till ordinarie arbetsmarknad (LSS) <i>Personer med utvecklingsstörning som erhåller ngn form av anställning</i>	2	0	1		
Sysselsättning kopplad till ordinarie arbetsmarknad (Sol) <i>Antal platser för personer i arbetsinriktad verksamhet</i>	214	245	245	**	
<i>Personer som erhåller ngn form av anställning</i>	17	19	24	>19	
Avvikelse mot referenskostnad % LSS	-7,9%	-6,6%			
Avvikelse mot referenskostnad % IFO	10%	9,4%			
Lokaler**					
Grupp/servicebostäder				**Bör	
<i>Yta per plats*</i>	79	79	79	revidera	
<i>Lokalkostnad per plats*</i>	25 000	26 000	26 000	s	

Kommentar

** Målvärdena som fanns i budget har funnits relevanta och är ej angivna sedan höstens uppföljning. Därför görs ej heller någon värdering av måluppfyllelsen

Uppföljning av den politiska viljeinriktningen

Nämndens mål

Bedömning av måloppfyllelse

- Visar att målet har uppnåtts
- Visar en positiv utveckling och att målet delvis uppnåtts
- Visar på en negativ utveckling och att målet inte uppnåtts
- En uppföljning har inte kunnat göras

Fullmäktiges övergripande mål	Nämndmål		Indikator för mål-uppfyllelse	2016	2017	2018	Målvärde
I Linköping ska fler människor nå egen försörjning	Genom arbetsinriktat stöd ge arbete eller utbildning		Antal individer som erhåller ngn form av anställning eller utbildning efter insats	17	19	25	Öka
En kommun där alla kan leva ett hälsosamt och meningsfullt liv	Erbjuda bostad inom 6 månader efter beslut. Enkel rådgivning inom 10 dagar, Andra stödinsatser 60 dagar		Ingen ska vänta mer än 6 mån på erbjudande av bostad respektive 10 eller 60 dagar	*	*	23 individer, okänt antal väntande mer än 10 resp 60 dgr det finns väntetider	0
En sammanhållen kommun med framtidstro och delaktighet	Utveckla stadsdelsbaserad socialtjänst				2 stadsdelar	2 Stadsdelar	Införa

- Jämförbart mått finns ej

Nämndens analys och bedömning

Mål 1 Medborgare i Linköpings kommun ska känna sig trygga med att stöd och hjälp finns att få när behov uppstår

Indikatorer för måluppfyllelse rör väntetider för rådgivning respektive erbjudande om bostad efter beslut.

Avseende kommunens olika Rådgivande och stödjande mottagningsfunktioner har målsättningen att erbjuda en första tid för samtal inom 10 dagar varit svår att nå både inom verksamheter riktade till ungdomar, vuxna och familjer. Omsorgs och äldreförvaltningen har i samråd med utföraren (Leanlink) arbetat för att hitta lösningar och omfördelat resurser inom befintliga uppdrag för att säkerställa att medborgarna inte behöver vänta på stöd. Bedömningen är att en annan organisering inom verksamheterna och mer flexibilitet mellan resurserna i uppdragen ska kunna möta behoven mer följsamt vid ökad efterfrågan.

Avseende vissa biståndsbedömda öppenvårdsinsatser, främst boendestöd, är det en svårighet för utförare att rekrytera och behålla kompetent personal. De upphandlade avtalen har därför inte kunnat utnyttjas maximalt vilket har medfört att det idag finns ca 70 personer utan verkställda beslut. Dialog om detta förs kontinuerligt med utförarna och situationen förväntas förbättras under kvartal 1 2019.

Gällande verkställighet av beslut om boende med särskild service SoL och LSS, når inte kommunen sin målsättning. Detta beror på flera orsaker. Det finns de som väntat längre än målsättningens 6 månader, men även de som tackar nej till erbjudanden om bostad. Under kötiden finns insatser av andra slag att tillgå såsom boende i annan kommun eller andra typer av boendestöd. Arbete med byggprocessen pågår, såsom att ställa om andra typer av boenden/ lokaler för att möta behoven, samt andra genomlysningar för att se över om förändrade insatser kan vara ett alternativ till att möta behoven som annars skulle tillgodosetts av boende med särskild service.

Mål 2 Medborgare i Linköpings kommun ska känna sig nöjda med den hjälp och de insatser som de erhållit

Indikatorn som nyttjas är de olika brukarenkäterna som finns inom området. De enkäter som genomförts under perioden har visat goda resultat.

Mål 3 Sociala stödinsatser ska vara tillgängliga och kunna erhållas genom olika serviceinsatser utan krav på biståndsbeslut

Majoriteten av alla insatser inom omsorgsnämndens öppenvårdsinsatser erbjuds utan föregående, utredning, bedömning och biståndsbeslut. Ambitionen i Linköping är att ytterligare fortsätta detta arbete och förhållningssätt. Arbetet med att införa den sk ”Linköpingsmodellen” och att skapa en mer lättillgänglig socialtjänst har fortskridit inom flera områden. Enligt domar från kammarrätten under 2017 och 2018 finns idag dock inte möjlighet att erhålla insatser via service när det gäller beroendevård och boendestöd. Utifrån detta bedöms målet ej uppnås.

I direktiven för översynen av socialtjänstlagen finns även uppdraget att erbjuda insatser på ett enklare sätt. Inför 2019 finns möjlighet för kommunerna att bevilja en del hemtjänst utan biståndsbeslut.

I Nämndens verksamhetsplan, se bilaga, redovisas de olika indikatorerna mer i detalj och en värdering görs huruvida målen är uppnådda eller ej.

Styrande dokument

Upphandlingspolicy inklusive sociala krav

Omsorgs- och äldreförvaltningen har under året arbetat med att i samverkan med Upphandlingscenter utveckla upphandlingsprocessen. Målsättningen är att förvaltningens upphandlingar ska ge bästa möjliga verksamhet med hänsyn till kvalitet, total kostnad, miljö, sociala hänsyn och innovation.

Förvaltningen har också ett uppdrag att titta på möjligheten att införa kvalitets- och belöningsincitament i avtalen.

Digital agenda

Målsättningarna i den digitala agendan och e-hälsoplanerna omfattar ökad valfrihet och trygghet samt självständighet för den enskilde. Arbetet med Tillsyn på annat sätt pågår, hösten 2018 har utförare inom särskilt boende och hemtjänst varit delaktiga i att forma krav och behov inför innovationsupphandlingen. Upphandlingens innehåll fokuserar på att ”utan dröjsmål uppmärksamma behov av stöd och hjälp. Upphandlingen genomförs under 2019 och upphandlad välfärdsteknik införs inom LSS testbäddar 2020.

Medborgarnas förväntningar på tillgänglighet ökar i takt med att övriga samhällsfunktioner utvecklas och ger en ökad servicegrad. Inom IFO öppenvård har Ungdomsmottagningen lanserat en chattfunktion, via chatten kan kuratorer och personer under 25 år få kontakt via nätet.

Under hösten 2018 genomförde SKL en kraftsamling kring innovationspartnerskap, arbetet finansierades via Vinnova. Syftet var att samla flera kommuner för ett innovationspartnerskap där målsättningen är att upphandla nya tjänster/produkter för att möta behovet Känsla av sammanhang (KASAM). Tjänster/produkter som bidrar till att göra individer trygga med stöd i att göra deras situation begriplig, hanterbar och meningsfull. Innovationsupphandlingen planeras pågå i 2 år. Projektstart december 2018. Linköpings kommun är deltagare tillsammans med ytterligare sju kommuner.

Informationssäkerhetspolicy

Informationssäkerhetspolicyn utgör stöd för Informationsägaren, rollen axlas ofta av en medarbetare med verksamhetsansvar. Socialsektor präglas av dokumentation med känsligt innehåll för den enskilde. Social- och omsorgsförvaltningen nyttjar ett flertal olika metoder för att säkerställa att informationens innehåll bedöms och får ett korrekt skydd.

Ett vedertaget sätt att bedöma och klassificera information är att nyttja metoden informationsklassificering. Metoden omfattar också kraven från den nya Dataskyddsförordningen, GDPR. Arbetet utförs inom ramen för PM3. När informationen är bedömd och graden av känslighet är klassificerad genomförs riskanalys, där sker bedömningar av sannolikhet och konsekvenser av olika riskscenarion. Med den utgångspunkten bör en så kallad kontinuitetsplan framställas, den ska säkerställa och beskriva hur verksamheten kan fullgöra sina kritiska åtaganden i ett samhällsperspektiv när ett riskscenario inträffat.

Arbetet med att öka följsamheten till GDPR pågår och under 2019 bedöms arbetet vara slutfört.

Strategiska utvecklingsuppdrag

Kommunövergripande

Personal- och kompetensförsörjning

En övergripande plan för Personal och kompetensförsörjning har tagits fram under året. Arbetet med implementering startar under 2019.

Lokaler

I Omsorgsnämnden lokalförsörjningsplan beskrivs behovet av bostäder med särskild service fram till och med år 2028. Lokalförsörjningsplanen bygger på kända behov och den demografiska utvecklingen. Sammantaget bedöms ytterligare ca 130 nya bostäder med särskild service behöva tillskapas fram till och med år 2028. Av dessa är 45 finansierade inom ram.

Etablering

Budgetuppdraget att korta etableringstiden för ensamkommande och nyanlända ungdomar gav upphov till flera olika åtgärder. Dessa har på olika sätt bidragit till effekter såsom att öka andelen behöriga elever till nationella gymnasieprogram, en ökad förståelse om det svenska samhället, en ökad språkträning, ökat socialt nätverk, ökad arbetslivserfarenhet och fler verktyg för ungdomar och den personal som arbetar med dem att skapa förutsättningar för en förkortad etablering in i samhället. Kompletterande stödinsatser som syftar till att stärka nätverk, språkträning och möjligheter till arbete är också centrala delar i en etableringsprocess. Denna process tar av erfarenhet tid, och kommunen har därför under 2018 haft insatser som riktar sig till unga vuxna upp till 25 år, t ex stödcentrum Orbis.

Digitalisering

Inom ramen för PM3 och tillsammans med Digitaliseringsstaben skapas nu en förmåga med syfte att effektuera och skapa digital transformation kopplat till verksamhetsprocesserna. Socialsektor har två olika uppdrag inom området, målsättningen är att båda uppdragen ska slutföras under 2019. De gemensamma faktorerna är digitalansökan och automation genom en så kallad digital medarbetare eller robot process automation (RPA). Effekterna för den enskilde är att ökad tillgänglighet och kortare svarstider för utredningstid.

Sammanhållen kommun

Omsorgsnämnden har en viktig roll att spela i att barn ska få goda uppväxtvillkor. Skola och socialtjänst behöver tillsammans vidareutveckla metoder när det gäller insatser för barn och elever som är särskilt utsatta. Under 2018 fattades beslut om en gemensam verksamhet tillsammans med utbildningsförvaltningen. Uppdraget innebär att familjer med barn i åldern 6-16 år, där det finns omfattande stöd/vårdbehov hos flera medlemmar, ska erbjudas ett stöd i att samordna, prioritera, praktiskt vägleda och skapa förståelse för olika insatser ur hela familjens perspektiv, utifrån en

samordnad individuell plan, SIP. Målsättningen är att barnet kan fullfölja sin skolgång. Verksamheten startar i januari 2019.

En fortsatt utmaning är att identifiera och erbjuda tidiga samordnade insatser till barn med psykisk ohälsa. För detta krävs en intensifierad samverkan mellan kommunens elevhälsa, socialtjänst och Regionens primärvård. Under 2019 kommer Linköpings kommun tillsammans med Region Östergötland att delta i ett nationellt nätverk via SKL. Nätverket är en del av Skolverket och Socialstyrelsen uppdrag att tillsammans genomföra ett treårigt utvecklingsarbete i syfte att förbättra samverkan så att alla barn och unga ska vara trygga och ha samma möjligheter att utvecklas och få stöd i tid.

Social exkludering och ungas utanförskap, ökad psykisk ohälsa och ökat missbruk och riskbruk bland äldre är områden som omsorgsnämnden försöker möta genom hög tillgänglighet till olika insatser samt samverkan med regionen och andra aktörer. Omsorgsnämnden flyttade under 2017 ut delar av socialtjänsten till två bostadsområden, Lambohov och Berga. Kontakter och samverkan med andra aktörer och intressenter har utvecklats, såväl inom den egna organisationen som i området. Arbetet följs kontinuerligt upp av FoU.

Nämnds specifika

Att genomföra en översyn av bostäder med särskild service enligt LSS samt att ta fram indikatorer som mäter tid från ansökan till erbjuden inflyttning i särskilt boende.

Nya principer och rutiner har tagits fram gällande bostad med särskild service enligt § 9 LSS. Kommunens juridikfunktion har varit involverad i de juridiska frågorna. Parallellt har en genomlysning skett av hur mätningen hanteras gällande processens längd i tid från ansökan till erbjudande. Rutinen finns diarieförd i handling 2018-131

Att ta fram struktur och metoder för brukarundersökningar för omsorgsnämndens målgrupper.

Omsorgsnämndens målgrupper har olika förutsättningar att medverka i traditionella undersökningar varför metoder som fångar den upplevda kvaliteten i omsorgen behöver utvecklas. Undersökningarna ingår i den nya planen för uppföljning 2019 som fastställs i mars 2019

Att redovisa åtgärder för att förkorta etableringstiden för ensamkommande ungdomar.

Uppdraget redovisas till Kommunstyrelsen i januari 2019.

Den samlade kvalitetsbedömningen av nämndens verksamhet redovisades i december. Den samlade bedömningen och analysen ger att kritiska faktorer för att uppleva en god kvalitet inom omsorg rör frågor kring bemanning, ledarskap och en ökad psykisk ohälsa. Någon direkt korrelation med ersättning och upplevd kvalitet kan inte utläsas av det material som finns att tillgå. Den samlade kvalitetsuppföljningen finns diarieförd 2018-505.

Uppföljning av program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av kommunala och privata utförare

Omsorgs- och äldreförvaltningen följer på ett flertal olika sätt upp verksamheterna inom omsorgsnämndens ansvarsområde utöver det arbete som görs inom enheten för uppföljning och utvärdering. Enheten har i sin uppföljning av kvalitetsplanen sammanfattat det uppföljningsarbetet som görs inom förvaltningen.

Enheten för uppföljning och utvärdering gör en del av sina uppföljningar i form av avtalsuppföljningar. Under 2018 har 13 olika verksamheter följts upp utifrån avtal. Två inom socialpsykiatri, åtta inom LSS och tre inom IFO. Av de enskilda verksamheter som är uppföljda visar 10 av 13 endast mindre brister. Utföraren åläggs att inkomma med åtgärder inom de områden det finns brister. Dessa åtgärdsplaner följs senare upp av enheten för uppföljning och utvärdering.

Under 2018 har det genomförts ett antal övergripande uppföljningar för att ur ett bredare perspektiv belysa kvalitén inom omsorgsnämndens verksamheter. Resultatet av övergripande uppföljning av personalbemanningen inom omsorgsnämndens boendeverksamheter visar att verksamheter enligt LSS generellt har en högre personaltäthet än verksamheter enligt Socialtjänstlagen, gruppboendestäder har högre personaltäthet än serviceboendestäder. Detta är också intentionen i lagstiftningen. Likaså har verksamheter för barn generellt högre personaltäthet än verksamheter för vuxna. Kartläggningen visar också att personaltätheten kan variera relativt kraftigt mellan verksamheter av liknande slag. Detta kan i de flesta fall förklaras av att verksamheter kan skilja sig åt även inom de kategorier som använts, t ex vad gäller antal platser, de boendes omvårdnadsbehov med mera. Uppföljningen visar att verksamheterna bemannar utifrån avtal samt att de följer de anpassar bemanningen utifrån behoven hos de boende. Anpassningar kommer att göras i kommande avtal för att tydliggöra kraven kring bemanning.

Delegeringsbeslut inom omsorgsnämndens ansvarsområde har granskats med syftet att säkerställa att Socialstyrelsens föreskrift samt kommunens hälso- och sjukvårdsriktlinjer gällande delegeringar följs. I uppföljningen har delegeringar

utfärdade av sjuksköterska och av fysioterapeut och/eller arbetsterapeut granskats. Resultatet av granskningen visar på brister rörande delegeringar utfärdade av såväl sjuksköterska som fysioterapeut. Av 136 granskade delegeringsbeslut utfärdade av sjuksköterska var 36 felaktiga. Detta resultat följs upp av medicinskt ansvarig sjuksköterska.

Avvikelsehanteringen är en viktig del i det systematiska kvalitetsarbetet. Syftet med avvikelsehanteringen är att öka kunskaperna om riskerna i vården och omsorgen genom att tillvarata erfarenheter och arbeta med förebyggande åtgärder för att tillse att avvikelser inte upprepas. En avvikelse är en icke förväntad händelse som medfört eller skulle ha kunnat medföra fysisk eller psykisk skada hos brukaren. Granskningen av avvikelser avser både avvikelser inom ramen för socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen.

Enheten för uppföljning och utvärdering har gjort en uppföljning av avvikelsehanteringen i kommunens verksamhetssystem Treserva. Resultatet varierar för alla parametrar såväl mellan verksamhetsområdena som mellan utförare och verksamheter inom samma område. Uppföljningen visar på väsentliga skillnader i hur ofta avvikelser registreras såväl mellan som inom de olika verksamhetsområdena. Det är osannolikt att detta skulle bero på att faktiska avvikelser sker i lika varierande utsträckning. Istället handlar det med största säkerhet om att arbetssätt, rutiner och kultur vad gäller dokumentation skiljer sig åt mellan olika verksamheter och utförare. Det är viktigt att dessa skillnader jämnas ut för säkerställandet av en jämlik vård och omsorg i Linköpings kommun.

En brukarundersökning i gruppbostad och servicebostad enligt LSS har genomförts i begränsad omfattning (pilot) med hjälp av en undersökning som tagits fram av SKL. Resultatet för Linköpings kommun för såväl gruppbostad som servicebostad är i princip i nivå med resultatet för hela riket. En utvärdering av piloten har genomförts på omsorgs- och äldreförvaltningen utifrån den har det beslutats att fortsätta med brukarundersökningar då det är en viktig parameter inom kvalitetsarbetet. Inom socialförvaltningen har det under året genomförts enkäter till brukare/klienter med frågor främst kring upplevelsen av mötet med socialtjänsten. Svarsfrekvensen är inom flera områden relativt liten vilket försvårar bedömningen av resultatet. Arbetet med brukarundersökningar är ett fortsatta utvecklingsområde på helheten inom den nya förvaltningen.

FoU har under året följt områdesarbetet i Berga och Lambohov samt utvärderat mottagande av ensamkommande barn och ungdomar.

Uppföljning av intern kontroll

Arbetet med internkontrollplanen har följt plan och inga större avvikelser har noterats. Arbetet med stadsdelsbaserad socialtjänst och arbetet med de ensamkommande barnen har varit i fokus dels utifrån de övergripande målsättningarna med lättillgänglig socialtjänst och flyktingsituationen. Områdena kommer även under 2019 följas upp på olika sätt.

Ekonomi

Driftsammandrag

Driftsammandrag, netto tkr Verksamhet	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse/ resultat	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Övergripande verksamhet	11 345	14 339	2 994	11 531	12 707
Individ- och familjeomsorg	153 286	175 241	21 995	166 043	197 454
Socialpsykiatri	214 413	219 266	4 853	205 551	197 454
Insatser för personer med utvecklingsstörning	482 145	470 875	-11 270	469 504	445 012
Funktionshindrade barn- och vuxna (personlig assistans enligt socialförsäkringsbalken)	65 626	76 190	10 564	69 298	65 547
Funktionshindrade barn och vuxna (LSS-insatser)	74 167	71 227	-2 940	71 156	67 049
Hemtjänst 0-64 år	52 275	64 626	12 351	59 718	60 169
Summa nettokostnader, tkr	1 053 257	1 091 764	38 507	1 052 801	998 776
<i>varav kostnader</i>	<i>1 215 630</i>	<i>1 224 536</i>	<i>8 906</i>	<i>1 256 562</i>	<i>1 296 704</i>
<i>varav intäkter</i>	<i>162 373</i>	<i>132 772</i>	<i>29 601</i>	<i>203 761</i>	<i>294 928</i>

Analys och kommentar

Omsorgsnämndens resultat för 2018 är ett överskott på 38,5 miljoner kronor. De senaste åren har nämnden visat ekonomiskt underskott, för 2017 ett mindre underskott på 3 miljoner kronor och för 2016 ett underskott på 16 miljoner kronor.

Inom de olika verksamhetsområdena varierar resultatet där de största budgetavvikelserna är inom individ- och familjeomsorg, insatser för personer med utvecklingsstörning samt hemtjänst.

Övergripande verksamhet

Inom detta område redovisas ett överskott på 3 miljoner kronor. Den främsta orsaken till detta är att den planerade Wifi-utbyggnaden försenats så kostnaderna för detta kommer först 2019.

Individ- och familjeomsorg

Det ekonomiska resultatet för Individ- och familjeomsorg blev ett större överskott än vad som tidigare prognosticerats. Överskottet för 2018 uppgår till 22 miljoner kronor, 2017 var överskottet 8 miljoner kronor.

Den främsta orsaken till det ekonomiska överskottet är att verksamhet ej blivit utförd såsom planerats. Detta beror dels på att ny verksamhet kräver lång planeringstid samt att försiktighet kring nya verksamheter har rått i och med den nya sammanslagna organisationen och en gemensam social och omsorgsnämnd 2019, vilket gör att flera aktiviteter startar först under 2019.

Inom flera verksamheter, främst inom förebyggande arbete och första linjen, men även inom biståndsbedömd verksamhet såsom boendestöd, finns även svårigheter att rekrytera personal och utförarna har därigenom inte kunnat leverera överenskomna tjänster.

Socialpsykiatri

Socialpsykiatrien redovisar ett överskott på 5 miljoner kronor. Orsakerna till överskottet är flera. En anledning är att planerad utbyggnad försenats vilket påverkar kostnaden för externa placeringar men dock inte i samma omfattning.

Insatser för personer med utvecklingsstörning

Inom detta område redovisas ett underskott med drygt 11 miljoner kronor att jämföra med förra årets bokslut där underskottet var 17 miljoner kronor. Daglig verksamhet har tidigare visat underskott men har till detta år tillförts medel för en budget i balans.

Stora kostnader finns för externa placeringar. Det är personer som har mycket omfattande och komplexa behov där kostnaden för vissa placeringar är mycket hög. Totalt sett har kostnaden för externa placeringar minskat under året jämfört med tidigare år.

Funktionshindrade barn och vuxna (personlig assistans enligt Socialförsäkringsbalken ,SFB)

Kostnaderna för personlig assistans enligt SFB har under de senaste åren minskat och redovisar 2018 ett överskott på 10 miljoner kronor. Här ersätter kommunen de 20 första timmarna. Eftersom FK (försäkringskassan) blivit mer restriktiv i sin bedömning har det inneburit en minskning av antalet personer som får personlig assistans enl. SFB. Det har varit svårt att under året bedöma hur påverkan kommer bli då FK ändrat metod och rutiner kring debiteringen. Det är dock väldigt osäkert hur utvecklingen kommer bli framöver inom detta område.

Funktionshindrade barn och vuxna (LSS-insatser)

Funktionshindrade barn- och vuxna visar ett underskott på 3 miljoner kronor. Antalet beviljade timmar för personlig assistans enl. LSS har ökat pga. att FK har blivit mer restriktiva i sin bedömning av personlig assistans enl. SFB.

Hemtjänst

Under 2018 har antalet hemtjänsttimmar minskat jmf med tidigare år vilket medför ett överskott på ca 12 miljoner kronor. I budget 2018 har medel tillförts motsvarande tidigare års nivå där antalet timmar var avsevärt högre.

Investeringar

Analys och kommentar

Inga investeringar under året.

Uppföljning av Lokalförsörjningsplanen

I Omsorgsnämndens lokalförsörjningsplan beskrivs behovet av bostäder med särskild service fram till och med år 2028. Lokalförsörjningsplanen bygger på kända behov och den demografiska utvecklingen. Sammantaget bedöms ytterligare ca 130 nya bostäder med särskild service behöva tillskapas fram till och med år 2028. Av dessa är 45 finansierade inom ram.

I lokalförsörjningsplanen framgick det att kommande projekt inte kommer att tillgodose behovet.

För att lyckas att tillgodose behovet och få ned kön har man från förvaltningens sida gjort en del åtgärder. Man har intensifierat diskussionerna med anställda på Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen i Linköping för att diskutera förvaltningens behov och exploatering inom nya områden och möten med Lejonfastigheter för utveckling och omställning av fastigheter. Man har inom förvaltningen inventerat och analyserat de lokaler vi förhyr idag för att se om några lokaler kan ställas om och användas till den målgrupp där aktuellt behov är störst.

Resultatet av åtgärderna har och kommer att leda till att få fram fler platser. Omställningar mellan målgrupper inom förvaltningen diskuteras samt att lokaler som idag inte nyttjas på grund av avvecklade verksamheter kommer att nyttjas av andra målgrupper. Förvaltningens mål är att inga lokaler eller lägenheter ska stå oanvända.

Nyckeltalsredovisning – befintliga lokaler

Typ av lokal Belopp tkr	Yta per plats	Lokalkostnad per plats	Nyttjande grad
Grupp- & servicebostäder	79	26	>95%

Kommentarer

Lokalprojekt 2018

Kommentarer

Inga projekt färdigställa under 2018. Bygget av gruppbostad i Västerlösa påbörjades under september månad och väntas bli färdigt maj 2019. Eventuellt kommer två till projekt att påbörjas under 2018.

Nyckeltalsredovisning – Egna lokaler jämfört med andra kommuner

Kommentar

Idag finns inte nationella jämförelsetal gällande yta och kostnad per plats.

INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG

	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Ensamkommande barn i kommunens mottagningssystem	90	507*	389 *	220*	134
Boendestöd, vuxna IFO*	265	265	300	300	150

* Bistånd enl SoL kap 4 § 1 inom IFO och ÄoF

SOCIALPSYKIATRI- INSATSER FÖR PERSONER MED PSYKISK OCH NEUROPSYKIATRISK FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Verksamhetsmått	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Enskilda vårdhem, personer	39	39	38	33	23
Personer i arbetsinriktad verksamhet	153	210	214	245 **	476***
Personer som erhåller stöd av personligt ombud	80	98	84	86	198
Personer med en långvarig psykisk funktionsnedsättning som bor i eget boende och erhåller boendestöd eller hemsjukvård under året	500	518	538	540	479

* Utbyggnaden i Slaka, Harvestad och Gottfridsberg är förskjuten

** Skog och Mark har erhållit extra medel för att förstärka verksamheten och Jobb- och kunskapsstorget har utfört fler prestationer.

*** Personer i arbetsinriktad verksamhet har t om 2017 redovisats som platser. Från 2018 redovisas antal personer som upptagit de platserna.

FUNKTIONSHINDRADE BARN OCH VUXNA (LSS-INSATSER)

Verksamhetsmått	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Personlig assistans, antal personer som har insatsen	67	71	73	85	86
Personlig assistans, antal beslutade timmar	148 220	148 900	151 300	182 750	184 560
Avlösarservice i hemmet, antal personer som har insatsen	60	62	62	62	69
Avlösarservice i hemmet, antal beslutade timmar	19 550	24 550	16 130	20 450	21 450
Ledsagarservice, antal personer som har insatsen	57	55	52	53	58
Ledsagarservice, antal beslutade timmar	19 511	21 175	19 024	21 420	20 780

INSATSER FÖR PERSONER MED UTVECKLINGSSTÖRNING

Verksamhetsmått	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Bostäder med särskild service för barn och ungdomar (elevhem), platser	10	10	9	9	9
Korttidshem för barn och ungdomar	29	29	29	29	31
Bostäder med särskild service för vuxna, antal platser	425	439	453	453	448*)
Daglig verksamhet enl LSS för vuxna, antal platser	550	569	546	546**)	550**)
Antal verksamhetsdagar LSS daglig verksamhet	75 510	81 000	81 814	82 210	83 000
Dagverksamhet BoDa (boende med daglig verksamhet), antal platser	58	58	58	58	58
Kontaktperson, antal personer med insatsen	195	218	196	215	243

*) Antalet bostäder med särskild service har minskat med 5 platser beroende på att en gruppbostad i Ulrika har lagts ner under året.

***) I daglig verksamhet har en ökning skett med ca 15 pers. I statistiken syns dock inte ökningen beroende på att flera gamla beslut har funnits kvar, men avslutats under året pga. att personer inte längre har insatsen.